

Lausunto

19.11.2024

VN/4818/2024
VN/4818/2024-VM-31

Sisäministeriö

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Sisäministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriön lausuntoa otsikkoasiassa. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annettua lakia sekä verotusmenettelystä annettua lakia ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia.

Esityksen pääasiallisen sisällön mukaan ehdotuksella muodostettaisiin pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmään uusi toiminnallisuus, keskitetty saldo- ja tilitapahtumajärjestelmä, jonka käytön edellytyksenä olisi, että saldo- ja tilitapahtumatiedot ovat viranomaiselle välttämättömiä sen suorittaessa laissa määriteltyjä tehtäviään.

Ehdotettavassa pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetussa laissa säädettäisiin saldo- ja tilitapahtumajärjestelmän käyttöön oikeutettujen viranomaisten lisäksi saldo- ja tilitapahtumajärjestelmässä käsiteltävistä tiedoista, velvollisuudesta luovuttaa saldo- ja tilitapahtumatiedot järjestelmän kautta ja järjestelmän käyttöön liittyvistä lokitiedoista ja niiden käsittelytarkoituksista. Kyseessä olisi keskitetty järjestelmä, jossa jokainen siihen kuuluvia tietoja käsittelevä taho vastaisi omalta osaltaan ja itsenäisesti rekisterinpitäjyydestä käsittelemänsä tiedon osalta.

Lisäksi verotusmenettelystä annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi tarkkarajaisempi säännös Verohallinnon tiedonsaannista. Oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettuun lakiin esitetään säädettäväksi viittaus uuteen verotusmenettelystä annetun lain säännökseen.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan pääosin 31.12.2025

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtiovarainministeriö

PL 28
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.vm@gov.fi

Valtiovarainministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa seuraavan:

Valtiovarainministeriön rahoitusmarkkinaosasto ja vero-osasto ovat osallistuneet sisäministeriön 7.3.2024 asettamaan poikkihallinnolliseen työryhmään hallituksen esityksen valmistelemiseksi. Työryhmän työn on määrä jatkua asettamispäätöksen mukaisesti 31.7.2025 saakka. Valtiovarainministeriö on toiminut aktiivisena työryhmän jäsenenä ja esittänyt tässä yhteydessä näkemyksiään, jotka ovat tulleet merkittävilta osin huomioiduksi jo työryhmän työskentelyn aikana.

Valtiovarainministeriö pitää kannatettavana ehdotusta muodostaa pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmään uusi saldo- ja tilitapahtumatietoja koskeva toiminnallisuus, jonka kautta toimivaltaiset viranomaiset voisivat jatkossa saada tehtäviensä kannalta välttämättömiä saldo- ja tilitapahtumatietoja keskitetysti. Tilitapahtumatietojen kyselymahdollisuuden lisääminen pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmään olisi myös Tullin ja Verohallinnon tehtävien kannalta tärkeä uusi toiminnallisuus. Molemmilla viranomaisilla on jo voimassa olevan lainsäädännön nojalla oikeus saada finanssialan toimijoilta tili- ja tilitapahtumatietoja, eikä tilitapahtumatietojen kyselymahdollisuuden lisääminen PMJ-valvontajärjestelmään siten kuitenkaan laajentaisi Tullin ja Verohallinnon nykyisiä laissa säädettyjä toimivaltuuksia.

Ehdotetut muutokset verotusmenettelystä annettuun lakiin (jäljempänä VML) merkitsevät, että myös Verohallinnolla olisi siten täsmällisempi ja tarkkarajaisempi säännös, että muiden toimivaltaisten viranomaisten ohella Verohallinnolla olisi jatkossa pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain 17 a ja c §:n mukainen oikeus saada pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetussa laissa tarkoitetuilta maksu- ja luottolaitoksilta saldo- ja tilitapahtumatietoja keskitetyn ja sähköisen saldo- ja tilitapahtumajärjestelmän kautta. Verohallinnon tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi ehdotetaan verotusmenettelystä annettuun lakiin lisättäväksi uusi, tarkkarajaisempi maksu- ja luottolaitosten pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmän kautta toteutettavaa sivullisen tiedonantovelvollisuutta koskeva säännös, 18 a §. Tiedonsaannin edellytyksenä ehdotetussa uudessa VML 18 a §:ssä olisi, että tiedot olisivat välttämättömiä Verohallinnon lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi. Lisäedellytyksenä tietojen antamiselle ehdotetaan, että VML 19 §:n mukaiset edellytykset täyttyvät. Tältä osin valtiovarainministeriö ehdottaa, että jatkovalmistelussa kiinnitettäisiin huomiota perusteluihin ja selkiytettäisiin VML 18 a §:n välttämättömyys edellytykset.

Ehdotetun verotusmenettelystä annetun lain 18 a §:n sanamuodosta valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota ensimmäisen virkkeen sanamuotoon ja ehdottaa harkittavaksi, tulisiko pykälän ensimmäisessä virkkeessä olevaa keskimmäistä lakiviittausta täsmentää siten, että olisi selvää, että kyseinen viittaus kohdistuu pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annettuun lakiin ja että tarkoitettujen saldo- ja tilitapahtumatiedot määritellään kyseisen lain 17 b ja d §:ssä, esimerkiksi seuraavasti:

”Pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain (571/2019) 1 a §:ssä **tarkoitettujen** mukaisesti toimijoiden on luovutettava pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmän avulla Vero-hallinnolle **mainittun** lain ~~17 a §:ssä ja 17 c §:ssä~~ **17 b ja 17 d §:ssä (tai 17 a - d §:ssä)** tarkoitettujen tiedot silloin, kun nämä tiedot ovat välttämättömiä verotuksessa ja tämän lain 19 §:n mukaiset edellytykset tietojen antamiselle täyttyvät.”

Oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 30 §:n 1 momenttiin lisättäisiin viittaus verotusmenettelystä annetun lain uuteen tiedonantovelvollisuutta koskevaan säännökseen, jotta tiedonsaantioikeus toteutuisi myös näiden verojen osalta.

HE-luonnoksessa ehdotettujen lainmuutosten voimaantulon osalta valtiovarainministeriö pitää erityisen tärkeänä, että lainmuutokset tulisivat voimaan ehdotetun mukaisesti viimeistään 31.12.2025. Valtiovarainministeriö haluaa kiinnittää huomiota erityisesti siihen, että tilitapahtumatietojen kyselymahdollisuuden lisääminen pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmää toteutetaan osana Suomen kestävä kasvun ohjelmassa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa (RRP) tehokkaan rahanpesun estämisen valvonnan ja täytäntöönpanon varmistamista koskevaa uudistusta (koodi P2C3R1). Koko uudistuksen elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) rahoitusosuus on 10 miljoonaa euroa, josta tilitapahtumatiedustelujen toteuttamisen osuus on 1,6 miljoonaa euroa, joka on yksi viidestä uudistuksessa toteuttavasta projektista. Uudistukset arvioidaan yhtenä kokonaisuutena RRF-maksatuksien osalta. Tämä tarkoittaa sitä, että rahoituksen saamiseksi kaikkien viiden projektin tulee täyttää komission määrittelemät verifiointi tasot. Tilitapahtumatietojen osalta Euroopan komissio edellyttää, että tuotantokäyttö on aloitettu 30.6.2026 mennessä. Tämän johdosta tilitapahtumatietojen lisääminen lakiin pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä tulee olla julkaistu säädöskokoelmassa viimeistään 31.12.2025. Komission menetelmään perustuvien valtiovarainministeriön alustavien arvioiden mukaan, jos uudistukseen liittyviä tavoitteita ei lainkaan saavutettaisi, voisi tulonmenetykset olla jopa 70–80 miljoonaa euroa.

Edellä esiin tuotujen aikataulupaineiden takia valtiovarainministeriö esittää huolensa siitä, että esitysluonnoksessa varmistetaan, että toimivaltaisten viranomaisten tiedonsaantia koskevat säädökset vastaavat esityksen tavoitetta, että saldo- ja tilitapahtumatiedot ovat viranomaiselle välttämättömiä sen suorittaessa laissa määritellyjä tehtäviään.

Valtiovarainministeriö toteaa, että jatkovalmistelussa olisi tärkeää kiinnittää vielä erityistä huomiota siihen, että tilitapahtumatiedot voivat sisältää myös tietosuoja-asetuksen 9 ja 10 artiklassa tarkoitettuja, eli erityisiä henkilötietoryhmiä ja rikostuomioita ja rikkomuksia koskevia henkilötietoja.

Valtiovarainministeriö osallistuu hallituksen esityksen jatkovalmistelutyöhön asetetun työryhmän puitteissa, näin ollen luonnoksesta ei ole tässä vaiheessa muuta lausuttavaa.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Erityisasiantuntija

Elise Luovula

VN/4818/2024-VM-31

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: